

президентської та змішаної форм республіканського правління в періоди так званого «розділеного правління», коли президент і парламентська більшість представляють різні партійно-політичні сили. Іноді це протистояння доходить до відкритої збройної конфронтації. Ефективність державної влади залежить не лише від її поділу, а й від багатьох інших елементів механізму здійснення влади, які у своїй сукупності характеризуються поняттям «форма держави».

Список використаних джерел:

1. Кучук А. Поділ державної влади та правоохоронна діяльність / А. Кучук // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 1. – С. 68 – 71.
2. Заєць А. Принцип розподілу влади в новітній українській конституційно-правовій практиці / А. Заєць // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 2. – С. 40 – 50.
3. Жук Н. Система стримувань і противаг у державному апараті: витоки та основний зміст / Н. Жук // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 4 (35). – С. 52 – 62.

Студент 1-го курсу ННІ № 3 НАВС

Дем'янчук Тетяна Сергіївна

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Упродовж історії людства суспільство постійно змінювалося та розвивалося, проходячи шлях від аграрного суспільства до індустріального, якому властивий високий рівень промислового виробництва. На сучасному етапі відбувається становлення інформаційного суспільства, технологічною основою якого є індустрія створення, обробки та передачі інформації.

Уперше термін «інформаційне суспільство» було використано наприкінці 60-х років минулого століття японськими дослідниками (авторство приписують професорові Токійського технологічного інституту Ю. Хаяші), які з'ясували перспективи поширення комп'ютерних технологій та їх вплив у першу чергу на економіку країни. Засновником теорії інформаційного суспільства вважають американського соціолога й публіциста Д. Белла, на думку якого знання та інформація стають стратегічними ресурсами та агентом трансформації постіндустріального суспільства [1, с. 143].

Поява інформаційного суспільства є революцією, яку можна порівняти з глибоким перетворенням світу, викликаним створенням алфавіту та опануванням мистецтва книгодрукування. З'являється нова культура, що базується на штучному інтелекті, математичних моделях, комп'ютерних програмах, формальних мовах, алгоритмах, віртуальних системах навчання, які потребують нової інформаційної грамотності населення світу. Інформація та знання стають основними рушійними силами соціальних і економічних перетворень [2, с. 6 – 7].

Характерними рисами інформаційного суспільства є:

- формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору країни як частини світового інформаційного простору, повноправна участь у процесах інформаційної й економічної інтеграції регіонів, країн і народів;
- становлення і в подальшому домінування в різних сферах перспективних інформаційних технологій, засобів обчислювальної техніки та телекомунікацій;
- створення та розвиток ринку інформації і знань як факторів виробництва на додаток до ринків природних ресурсів, праці й капіталу, перехід інформаційних ресурсів суспільства в реальні ресурси соціально-економічного розвитку, фактичне задоволення потреб суспільства в інформаційних продуктах і послугах;
- зростання ролі інформаційно-комунікаційної інфраструктури в системі суспільного виробництва;
- підвищення рівня освіти, науково-технічного та культурного розвитку за рахунок розширення можливостей систем інформаційного обміну на міжнародному, національному й регіональному рівнях і відповідно підвищення ролі кваліфікації, професіоналізму, здібностей до творчості як найважливіших характеристик послуг праці;

– створення ефективної системи забезпечення прав громадян і соціальних інститутів на вільне одержання, поширення і використання інформації як найважливішої умови демократичного розвитку [3].

Важливою ознакою інформаційного суспільства є наявність правової держави в основі його побудови. Інформаційне суспільство та правова держава ґрунтуються і спрямовані на гарантування, закріплення, захист і реальне здійснення невід’ємних прав і свобод людини й громадянина, зароджуються та функціонують виключно в умовах громадянського суспільства. Правова держава наповнює інформаційне суспільство важливою системоутворюючою вимогою – принципом верховенства права [4, с. 133].

Інформаційне суспільство може бути створене лише в державі з демократичним політичним режимом. Демократична держава слугує свободі як вищій цінності, сприяє її піднесенню до рівного доступу до власності, рівних виборів, рівності прав на участь у здійсненні політичної влади, забезпечення багатоманітності політичного й культурного життя. Спільними рисами демократичної держави й інформаційного суспільства є незмінне дотримання і захист прав людини. Правова, демократична держава привносить в інформаційне суспільство важливий фактор взаємної відповідальності особи й держави. Інформаційне ж суспільство створює умови для прояву нових форм політичної активності [4, с. 134].

Суспільство повинне бути побудоване на основі соціальної держави, яка визнає людину найвищою соціальною цінністю і з метою забезпечення кожному гідного рівня життя та інших соціальних прав здійснює перерозподіл суспільних благ відповідно до принципів соціальної справедливості, солідарності. В інформаційному аспекті соціальна держава повинна мати відповідні матеріальні ресурси, які гарантують наявність повноцінної соціальної інфраструктури [4, с. 135].

Враховуючи загальні тенденції розвитку суспільства та спираючись на дослідження науковців, світові організації провели значну кількість заходів, на яких були розроблені та затверджені стратегічні програми й плани дій щодо розвитку інформаційного суспільства. Так, у 1994 р. Європейська комісія розробила План дій європейського шляху до інформаційного суспільства. У липні 2000 р. країнами Великої вісімки було підписано «Окінавську хартію глобального інформаційного суспільства», в якій зазначається, що інформаційно-комунікаційні технології є одним із найбільш важливих факторів впливу на формування суспільства XXI ст. [1, с. 143].

За ініціативою Організації Об’єднаних Націй на початку століття було проведено Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства. На першому етапі (м. Женева, 2003 р.) було прийнято Декларацію принципів побудови інформаційного суспільства та затверджено План дій, завдання якого полягало в побудові відкритого для всіх інформаційного суспільства. На другому етапі (м. Туніс, 2005 р.) були прийняті Туніські зобов’язання і Програма для інформаційного суспільства. Саме на заклик Туніського саміту Генеральна Асамблея ООН у березні 2006 р. своєю резолюцією проголосила 17 травня Всесвітнім днем інформаційного суспільства [1, с. 144].

Правовими основами інформаційного суспільства є закони та нормативні акти, що регламентують права людини на доступ до інформаційних ресурсів, технологій, телекомунікацій, захист інтелектуальної власності, недоторканність особистого життя, свободу слова, інформаційну безпеку [5, с. 124].

Україна не залишилась осторонь процесів і тенденцій, які стосуються інформатизації суспільства. З часу проголошення незалежності було прийнято низку законів, програм, розпоряджень, указів Президента, Кабінету Міністрів України, урядових організацій і відомств щодо регулювання та нормативного забезпечення діяльності, пов’язаної з інформацією. Так, ще у 1992 р. було прийнято Закон України «Про інформацію», який регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону та захист інформації, а в 1998 р. – Закон України «Про Національну програму інформатизації», головною метою якої є забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією на основі широкого використання

інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки», який був прийнятий у 2007 р., визначає одним з головних пріоритетів державної політики України прагнення побудувати інформаційне суспільство, яке орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток. Згідно з цим Законом, інформаційне суспільство – це суспільство, в якому кожен може створювати й накопичувати інформацію і знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними для можливості повною мірою реалізувати свій потенціал, який сприятиме суспільному й особистому розвитку та підвищуватиме якість життя [1, с. 144].

В інформатизації суспільства є й негативні сторони, зокрема: втручання в приватне життя (несанкціонована електронна пошта, реклама, віруси); інформаційна криза; відірваність тих, хто занадто захоплюється інформаційними технологіями, від реального життя [6]; поширення засобами масової інформації культу насильства, жорстокості; комп'ютерний тероризм. Держава повинна вживати заходів щодо безпеки інформаційних джерел.

Таким чином, на теперішній час майже кожна особа пов'язана з інформаційними технологіями, інформатизація не залишила осторонь жодної сфери соціальної активності: від повсякденного життя до міжнародних відносин, від сфери дозвілля до виробничих відносин. Тому становлення інформаційного суспільства є неминучим і необхідним. У Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» зазначено, що однією із стратегічних цілей у цьому напрямі є розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури та її інтеграція до світової інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Терещенко С. Нормативно-правові аспекти становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні /С. Терещенко// Молодь і ринок. – 2015. –№ 11. – С. 142 – 146.
2. Мойсеев М. М. Інформаційне суспільство. Шлях України / М. М. Мойсеев. – К. : «Відродження» та ПРООН, 2004. – 309 с.
3. Інформаційне право (2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : jure.in.ua/tema-2-informatsijne-susplstvo/.
4. Мукомела І. Інформаційне суспільство та його ознаки: теоретико-правовий аспект/ І. Мукомела // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – 2015. – № 2 (81). – С. 130 – 135.
5. Гриценко О. Проблеми інформаційної інтеграції та становлення інформаційного суспільства / О. Гриценко // Вісник Львівського університету. – 2004. – № 25. – С. 123 – 129.
6. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація : навч. посіб. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К. : Слово, 2005. – 400 с.

Курсант 2-го курсу ННІ № 1 НАВС (Відділ спеціальної і фізичної підготовки)

**Дудко Анастасія Геннадіївна
ФОРМА ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ**

Вибір форми держави залежить від багатьох факторів: історії, традицій, ментальності народу; рівня розвитку демократії суспільства і держави; економічних, ідеологічних, соціальних та інших внутрішніх, а також зовнішніх факторів.

Згідно зі ст. 1 Конституції нашої держави Україна є демократична держава. В ст. 2 вона проголошується унітарною державою, а у ст. 5 – республікою [1].

Розглянемо кожен з елементів форми держави України більш детально.

Республіка – це форма державного правління, в якій державна влада належить виборним органам, які обираються на певний строк громадянами-виборцями або формуються загальнонаціональними представницькими (виборними) установами[2, с. 47]. Одна з основних ознак демократичної республіки полягає у виборності і періодичній